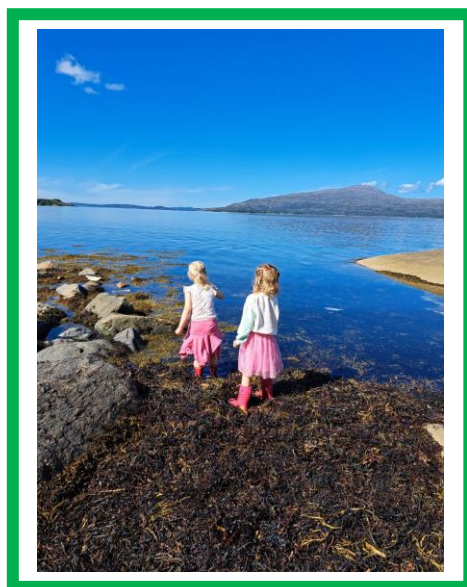

ÅRSPLAN 2024/2025

Stemland Gårdsbarnehage as

Stemlandsveien 14

8215 Valnesfjord

Tlf. 75649595

Epost: barnehagen@stemland.net

«KreAktiv Gårdsbarnehage»

Stemland Gårdsbarnehage er en «KreAktiv Gårdsbarnehage».

Det er i dag mange barn som ikke opplever gårdsdrift på nært hold. Det å gå i en gårdsbarnehage skal være litt spesielt og vi skal ha en annen ballast i ryggsekken når vi går ut herfra etter endt barnehagekarriere. Barna skal vite litt om gårdstradisjon fra gammelt av og de skal forstå sammenhenger i naturen rundt oss. Vi ønsker å synliggjøre enda mer hva vi prioriterer i hverdagen og hvorfor vi i perioder prioriterer bort andre ting. Alle barnehager har en felles rammeplan som sier noe om hva barnehagene skal ha fokus på og hvordan de skal legge til rette for lek, læring, omsorg osv. Barnehageloven ligger til grunn for det vi jobber med. De 7 fagområdene i rammeplanen sier mye om hva barna skal lære og få kjennskap til i løpet av barnehagekarrieren. Vi prøver å flette inn fagområdene i hverdagslivet vårt rundt gårdsdrifta og gårdsaktiviteter. Vi har et mål om at barna som går i vår barnehage skal lære noe annet enn barn i andre barnehager. Disse målene håper vi å nå med å være - En KreAktiv gårdsbarnehage. Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver stiller krav til at progresjon innenfor planens fagområder skal tydeliggjøres i barnehagens årsplan. Vi velger her å lage en egen progresjonsplan hvor hensikten er å vise hvordan vi arbeider og tenker forskjellig innenfor fagområdene beroende på hvilken aldersgruppe vi står i møte med. Denne planen skal forsøke å balansere mellom det å vise til en klar retning for barnas utvikling og det å ivareta barns egne stemmer, deres forskjellighet og ikke minst deres rett til medvirkning. Progresjonsplanen ligger på hjemmesiden vår. Vi har laget eget årshjul der vi tar for oss det som skjer på gården gjennom ulike årstider og livssykluser hos dyrene. Gårdsarbeidet er viktig i en gårdsbarnehage, og vi bruker mye tid på det. Tradisjoner som har fulgt gården hele livet er også noe vi følger opp. Vi er opptatte av at barna skal få god innsikt i det som skjer på en gård; alt ifra fødsel til slakting, og mattradisjoner. Når det skjer noe på gården prioriterer vi det. Da kan av og til andre planer bli endret. Fjøsgruppa går fjøsrunde på morgenen. Dette er virkelig en kvalitetstid for både små og store. I voksen fra hver avdeling går i lag med 3-4 barn. Vi lærer mye om de ulike dyrene. Det være seg alt fra utseendet til hva de kan brukes til. Vi får også brukt kroppen vår i fysisk arbeid. Hesjing, såing, potetopptak, grønnsakshøsting og vedhogst er noe vi bruker tid på i barnehagen. Vi synes det er viktig at barna er med på dagligdagse gjøremål.

- Kreativ:** Forming ute og inne. Vi prøver å være spontane og vi finner løsninger sammen med barna. Barna er med på aktiviteter andre barnehager ikke deltar i. Vi er tilpasningsdyktige.
- Aktiv:** Både voksne og barn er deltagende. Barna jobber med gårdsarbeid. Vi er på allsidige turer som sykkelturet, rideturer og klatring i tillegg til fotturer. Det er lov å teste egne grenser!
- Gårdsbarnehage:** Gir omsorg for dyrene og naturen. Vi planter, sår, høster og får et forhold til naturen. Fjøsrunden gir oss en naturlig forståelse for slakting og dyrenes viktighet for oss (terapi). Vi rir på hest og vi leker i skogen. Vi er opptatt av mattradisjoner og andre tradisjoner knyttet til gårdsdrift.

Hvem er vi - målsetting

Vårt mål er å være den beste barnehagen og et magisk sted for barn å være. Barnehagen kjennetegnes ved at vi viser raushet med hverandre og alle skal føle seg velkommen inn i barnehagen. Verdiene våre ligger til grunn for hvordan vi jobber; Glede, respekt, samhold, omsorg. Vi søker stadig ny kunnskap og brenner for å utvikle oss til det beste for barnehagens ansatte, barn og foreldre. Barn skal føle seg hjemme i barnehagen og de skal få god tid til å leke i lekemiljø som vi stadig utvikler. Barnehagen skal ikke være ett sted der man plasserer barna sine, men ett sted der vi utvikler oss sammen gjennom utforskning, prøving/feiling, læring og samarbeid. Vi lager romslige planer og lar barna medvirke i hverdagen. Gårdslivet er jo selvsagt sentralt og alle som jobber i barnehagen har laget gode rutiner og planer for hvordan vi kan implementere det i hverdagen.

Rammeplanen

Rammeplanen har 7 fagområder vi er pålagt å jobbe med. Hele personalet skal jobbe med alle fagområdene, og barnehagelærerne har et særskilt ansvar for at arbeidet blir fulgt opp. Nedenfor kommer våre tolkninger og prioriteringer ut fra Stemland Gårdsbarnehage sitt ståsted.

Kommunikasjon, språk og tekst (fagområde 1) Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Kommunikasjonen foregår i ett vekselspill mellom å motta og tolke et budskap. Å samtale om opplevelser, tanker og følelser er nødvendig for utviklingen av et rikt språk. Tekst omfatter både skriftlige og muntlige fortellinger, poesi, dikt, rim, tegning, regler og sanger. Arbeid med dette fagområdet vil blant annet skje gjennom;

- Jevnlige samlingsstunder
- Samtale i hverdagen
- hverdagsaktiviteter
- IKT
- vi bruker data som oppslagsverk når vi undrer oss sammen med barna.
- Lesing, spill, sang, lek og samspill

Kropp, bevegelse, mat og helse (fagområde 2):

I løpet av småbarnsalderen tilegner barna seg grunnleggende motoriske ferdigheter og kroppsbeherskelse. Barn er kroppslig aktive og de uttrykker seg mye gjennom kroppen. Gjennom kroppslig aktivitet lærer barna seg selv å kjenne. Ved sanseintrykk og bevegelse skaffer barna seg erfaringer, ferdigheter og kunnskap på mange områder. Godt kosthold og god veksling mellom aktivitet og hvile er av betydning for å utvikle en sunn kropp.

- Turer i skog og mark
- Fjøsarbeid
- Fokus på godt og sunt kosthold
- Både fin- og grovmotoriske aktiviteter
- Hygiene
- Ski- og andre friluftaktiviteter
- Utvikle gode vaner som å bruke refleks, sykkelhjelm, belte i bil, gå på rett side osv.

Kunst, kultur og kreativitet (fagområde 3) Barnehagen må gi barn muligheten til å oppleve kunst og kultur, og til selv å uttrykke seg estetisk. Å være sammen om kulturelle opplevelser eller skape noe felles, bidrar til samhørighet.

- Vi er opptatt av å bruke det som finnes rundt oss i dette arbeidet. Vi plukker med oss materiell når vi er ute på tur, og vi bruker områdene rundt oss til å fortelle eventyr, dramatisere og holde på med sangleker.
- Tilgjengeligheten på formingsmateriell skal være enkel for barna. En del utstyr er lett tilgjengelig, mens andre ting må voksne lete frem etter innspill fra barna.
- Sanger og musikk om Tarkus og trafikkvennene - Vi har mye naturmateriale som vi bruker

Natur, miljø og teknologi (fagområde 4)

Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider, og i all slags vær. Fagområdet skal bidra til at barna blir bedre kjent med og får forståelse for planter, dyr, landskap, årstider og vær.

Vi er opptatt av å gi barna mulighet for å undre seg over ting som skjer, uten at vi alltid skal gi løsningen på hvorfor ting er som det er... Det er rom for å forske på ting gjennom bøker, data og lignende.

Barna blir kjent med at ulike årstider påvirker trafikkbildet.

Antall, rom og form (fagområde 5)

Barn er tidlig opptatt av tall og telling. De utforsker rom og form. De argumenterer og er på jakt etter sammenhenger. Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse.

Arbeid med dette vil blant annet skje gjennom:

- vi vil legge til rette for at barna i leken og hverdagsaktiviteter skal få erfaring med ulike typer størrelser, former, avstand etc.
- være bevisst vårt eget begrepsbruk om matematiske fenomener. Benevne alt!
- ulike typer spill, telling, konkrete som viser former, størrelser, antall...

Etikk, religion og filosofi (fagområde 6) Barnehagen har ikke kristen formålsparagraf. Det viktigste for oss er å videreformidle norske tradisjoner, og det handler mye om at vi skal ta vare på hverandre og oppføre oss slik vi ønsker at andre skal være mot oss. Nestekjærlighet er viktig! For de minste barna går det mye på det fysiske – ikke slå, bite....

For de større barna jobber vi mer med holdninger til ting og hvorfor vi skal oppføre oss bra mot hverandre. Det er viktig å samtale i lag og ”spinne” på løsninger.

Nærmiljø og samfunn (fagområde 7)

Barnas medvirkning i det indre liv i barnehagen kan være første skritt for å få innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Barnehagen skal bidra til at barna møter verden utenfor familien med tillit og nysgjerrighet. Barna skal medvirke i å utforske og oppdage nærmiljøet sitt.

Arbeid med dette fagområdet vil blant annet skje gjennom;

- Medbestemmelsesrett
- Aktiv bruk av natur og nærmiljø. Trafikksikkerhet er et tema når vi er på turer i området og barna lærer seg å opptre korrekt i trafikken.
- Arbeide med likestilling mellom jenter og gutter, begge parter skal bli hørt like mye.

Rammeplanens hovedpunkter

Lek

Lek er; lystbetont, artig og frivillig basert på erfaringer, egenverdi i seg selv, rollelek, konstruksjon, hærjelek, regellek, alene eller flere, fysisk lek, sanglek, endrer seg gjennom barnets utvikling
Hvorfor er lek viktig; man lærer mye gjennom lek, stimulerer mange ulike sider, leken er en viktig del av barnas liv, utvikler sosiale og fysiske ferdigheter, mestringfølelse, selvtillit, toleranse, grunnlag for barnas vennskap med hverandre, kreativitet, evne til å løse utfordringer, lek er bærer av tradisjoner, dele på leker, grunnlag for god trivsel

Hvordan tilrettelegge for lek; inspirere, vise og engasjere til lek, fysisk miljø, gi erfaringer, gi rom og tid, skjerme lek, lage lekeregler sammen med barn, lekegrupper, dele opp gruppa, lage gode lekemiljøer, endre rommet etter hvem som er der, ta bort ting, holde orden, voksne som deltar der det er behov, gjør gjerne praktiske oppgaver til en lek, voksne må også hengi seg til leken

Vurdering av arbeidet; Har alle noen å leke med, får noen samme roller hele tiden, vær tilstede og observere, hva leker de, ansatte må ha kompetanse på dette og snakke om alle barna, voksne må observere, reflektere og legge til rette

Lekemiljøet

De siste årene har vi jobbet mye med lekemiljøet på avdelingene. Personalet har deltatt på kurs (både fysisk og webinar) og hatt fokus på dette i planlegging, innredning og innkjøp. Vi vil at avdelingene skal innby til lek og at det er et lekemiljø som fremmer glede, samarbeid, utvikling og medbestemmelse. Det er viktig at barn får en følelse av at rommet tar dem imot med åpne armer og sier: Kom og lek med meg! Vi prøver å lage ulike lekesoner der vi ikke definerer hvilken lek som skal gjelde, men i stedet stimulere til alsidig lek. Mottoet er færre typer leker, men flere av samme type. Dette området blir vi aldri utlært på, så det vil vi jobbe med og ha fokus på hele veien. Dette med lekemiljøer er for oss en ny retning å jobbe etter, og vi opplever at det får stor betydning for barnas lek i barnehagen og dermed også deres trivsel og psykisk helse.

Omsorg

Omsorg er; å bry seg, et fang å sitte i, bli sett og hørt, ivareta behov, si hei og bruke navn, vise anerkjennelse, tilknytning, ta vare på barna, være bevisst eget kroppsspråk og ansiktsuttrykk, vise glede, være gode rollemodeller, leke med barna

Omsorg er viktig for å; støtte i utvikling, lage gode relasjoner, utvikle empati, lære barna å gjengjelde omsorg, skape hele mennesker, barna blir trygge på seg selv, ha det bra og bli trygge på andre
Hva gjør vi i barnehagen; God og lang innkjøring, bli kjent i hverdagssituasjoner, involvere alle barna, synliggjøre barnas sterke sider, si hei og bruke navn, bli kjent med deres måte og uttrykke seg på, god relasjon til foreldre, tid til å sitte på gulvet, tid til å leke, se på det barnet er opptatt av, by på seg selv, gi ros og tilbakemeldinger, snakke positivt om barnet til andre, bruke tid, lære å si unnskyld med mening og tenk over hva det betyr.

Vurdering; avdelingsmøter i forkant og etterkant av alle foreldresamtaler, bruke sosiogram, sett av tid til å snakke om alle barna, snakke med barna om hvordan de har det, lekegrupper på tvers av vennskap, alder og avdelinger.

Muligheter for ro/avslapping; Muligheter for å ha rolige aktiviteter som f.eks perling, pusling, bok, Stille stund for alle midt på dagen, mulighet for å ligge på sofa eller madrass, sitte på fanget, rolig sangstund, godt foreldresamarbeid for å sikre at alle får det de trenger.

Danning

Danning er; en helhetlig utvikling av hele mennesket, rustet for å møte en verden full av ulikheter, være åpen for at ingen er like, høflighet, takknemlighet, forstå eget kroppsspråk, toleranse, ydmykhet
Hvorfor jobbe med dette; viktig at barna skal lære å tenke selv, ta egne valg, stole på seg selv, være seg selv, lære hvordan man skal være mot andre, være grei, hjelpsom, vennlig og hyggelig mot hverandre, se at voksne også kan gjøre feil og beklage

Hvordan jobber vi; gode rollemodeller i samspill med barn og voksne, alt vi forventer barna skal gjøre mot hverandre skal vi også gjøre mot andre, fremheve de gode situasjonene/handlingene, vær interessert, hjelpsomhet, tør å stille krav og si ifra til hverandre, bruk samlingsstund og rollespill for å ta opp ulike tema. Mitt valg.

Vurdering; Ulike møter for å diskutere enkeltbarn og gruppa, lager regler sammen som vi står for, begrunner valg, si ifra til hverandre/åpenhet, diskuterer voksenrollen, ta barn og foreldre på alvor.

Hvordan støtte barns identitetsutvikling; Bekreftelse, pushe barna i trygge omgivelser, lekegrupper på tvers, legge til rette for mestring, gi utfordringer, gi masse omsorg

Legge til rette for medvirkning; Stille barna spørsmål, lytte, gode samtaler, velge aktivitet ut fra barnegruppa, vise interesse, lytte, øyne for små ting i hverdagen, syng, lek, følge opp barns initiativ, prate sammen, vær gode rollemodeller, la barna prøve selv, bruk samlingsstund, barnesamtaler for å få et innblikk i hva barna tenker og ønsker .

Læring

Hva er læring; Læring er ALT. Læring skjer i alle situasjoner i hverdagen, i samspill med andre, sosialt, motorisk, språklig, dannelse, lek, utvikle seg som et helhetlig lite menneske.

Hva gjør vi; trygghet må ligge til grunn, voksne må utvide barnas utgangspunkt og initiativ, ikke presse, men stimulere til utforskertrang, jobbe med alle sanser, jobbe med rammeplanens fagområder, samhold, utfordringer, legge til rette for progresjon, undre sammen, ta barns medvirkning på alvor, legge til rette for allsidighet.

Hva kjennetegner et stimulerende miljø; Voksne som deltar, lar barna slippe til, ta alle initiativ på alvor, voksne er gode rollemodeller, voksne som tør å slippe kontrollen litt og gjør feil, voksne som ønsker å gjøre en god jobb, endringsvillige voksne, anerkjenner barns initiativ, voksne som gir av seg selv, barn som tør. Hvordan dokumenterer vi; Vi må dokumentere på tavla, i planer, bilder, ansatte må være tydelig overfor brukerne og begrunne faglig de valgene som tas, observere barn, TRAS, Alle med, samtaler i møter, referater, evaluere på møter og sammen med foreldre.

Til alle mine voksne

**Skjem meg bort med kjærlighet, Få meg til å føle meg verdifull
Korriger meg gjerne, Vær konsekvente og forutsigbare
Lær meg gode vaner, Gi meg løfter som dere kan holde
La meg skjønne at ting får konsekvenser, Innrøm egne feil
Si unnskyld når det trengs, Vis at dere er glade i meg**

Sosial kompetanse

Sosial kompetanse handler om respekt for alle medmennesker, både barn og voksne. Det betyr at vi gjør mot alle slik vi vil at andre skal gjøre mot oss. Det handler om gagnlig atferd. Identitetsutvikling, sosial tilhørighet

Hvordan jobber vi med sosial kompetanse; Her i barnehagen er det mange som krever oppmerksomhet og dermed må vi lære oss å vente på tur. Vi ønsker at alle barn skal møte hverandre på en god måte og at vi skal tåle litt av de vi er i lag med. Vi voksne skal være gode forbilder for barna og være tilstede der barna er. Vi skal ikke løse konflikter for barna, men være der for å hjelpe dem til å finne andre løsninger. I hverdagen er vi bevisste på at barna skal lære seg å hjelpe hverandre, og at de skal spørre hverandre på en ordentlig måte om hjelp. Vi skal lære alle barna til å bli trygge på seg selv. Det er viktig å tørre å stå for det de mener. De skal være trygge på at de blir sett og hørt uansett. Vi ønsker ikke mange "verdensmestre" i barnehagen, men mange barn med troen på seg selv. Vi skal også i år fortsette å jobbe en del med barn i andre land og se likheter/ulikheter. Vi skal lære oss at alle er like mye verdt uavhengig av hudfarge, språk, type klær, leker etc. Dette synes vi er viktig og vi ser at barna lærer mye av det.

Ved å ha fokus på dette øver barna på å bygge vennskap, håndtere tanker og følelser, sette grenser for seg selv og respektere andres grenser og å etablere gode levevaner i trygge omgivelser. Dette jobber vi med i hverdagen hver dag og i spesielle samlingsstunder der vi tar opp ulike tema. Når vi jobber med en del spesifikke ting henger vi opp oppslag på ytterdøren så dere vet hva det jobbes med og dere kan jobbe med det samme.

Systematisk og langsiktig jobbing rundt dette temaet gir barn gode sosiale og emosjonelle ferdigheter, økt selvspekt og en god psykisk helse. Det er egentlig oppskriften på å ha det bra med seg selv og sammen med andre. Omnimodellen er en veileder til forståelse og kunnskap i arbeidet med å gi barn og unge et trygt og godt oppvekstmiljø. I tilknytning til dette så har vi laget noen dørstokkregler som gjelder for oss: Si hei og benevn hverandre med navn, Vi gjør hyggelige ting med hverandre; vi er forsiktige, vi gjør ikke så andre får vondt og vi tar vare på alle rundt oss, Vi rydder etter oss, Vi bruker innestemme inne, Vi sier hyggelige ting til hverandre, Vi venter på tur

Mobbing og krenkende atferd

Alle barn skal ha det trygt i barnehagen uten mobbing og annen krenkende atferd.

Alle ansatte har plikt til å gjøre noe om de ser at barn ikke har det trygt og godt. Det skal lages individuelle planer og alle skal involveres.

Krenkende atferd kan være så mye og det handler om hvordan barnet opplever det. Både barn og voksne kan vise krenkende atferd. Lov om barnehager har eget punkt om dette og det er vi pliktig til å følge opp.

Språk

Å utvikle språket er noe av det viktigste som skjer i barns liv. *"Barnehagen skal sørge for at barna får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel"* (sitat rammeplan). Dette får vi til ved felles opplevelser, lek, samtaler, samlingsstunder og ulike andre aktiviteter. Vi voksne er opptatt av å være gode språkmodeller; vi prater tydelig og setter ord på alt vi gjør. I tillegg er det viktig å være tilstede og ha tid til å lytte på det barna sier. Bøker er viktig for både små og store. Vi bruker sang som et virkemiddel.

Barn som har ekstra behov deles inn i mindre grupper og jobber bevisst med språktrening ut fra egne forutsetninger. De barna som har utfordringer i språket observerer vi litt ekstra. Språk og sosial kompetanse henger sammen med hverandre og for å fungere godt sosialt er det viktig å forstå hva andre mener, men også klare å uttrykke sine egne ønsker og behov.

Oppstart i barnehagen

Nå på høsten er det oppstart for nye barn i barnehagen og noen barn flytter over fra Sjøstua til skogstua. Dette preger avdelingene noe og vi bruker mye tid i oppstarten på å bli kjente med hverandre. Det skal være trygt og godt å være i barnehagen og alle barn skal ha voksne og barn som de stoler på og som de liker å være sammen med.

Vårt mål er at overgangen fra hjem til barnehage ikke skal oppleves som et brudd, men som en utvidelse av mulighetene for kontakt og nye erfaringer. Like fullt innebærer overgangen til barnehagelivet en løsrivelsesprosess for både barn og foreldre. Det kan oppleves som vanskelig å overlate barnet sitt til mennesker en ikke kjenner. Man kan bli usikker på om man gjør det rette for barnet, og på om barnet vil få det godt og trives. Disse følelsene opplever de fleste foreldre, og hvis det kan hjelpe – snakk gjerne med barnehagen om det. Tilvenning til nytt miljø og nye situasjoner er en prosess som tar litt tid! Fra vår side ønsker vi at oppstarten i barnehagen vår blir en god opplevelse for alle. Vi ønsker å gi både barn og foreldre en trygghet som kan gi fine stunder og ro til å oppleve og kose seg i barnehagen. Vi ansatte skal være trygge tilknytningspersoner og vi håper å kunne bli den spesielle andrepersonen som barnet ditt vil knytte seg til. Hvert barn vil få en primærkontakt som vil ta imot barnet i tilvenningsperioden.

Overgang innad i barnehagen

Vi bruker mye tid på å bli kjent med barna som går på Sjøstua for at overgangen skal bli så god som mulig. Siden vi er såpass liten og har stabilt personale så oppleves overgangen veldig overkommelig for de aller fleste. Det er klart det er annerledes å komme på stor avdeling, men vi legger til rette for dager som er rolige og oversiktlige i begynnelsen før man utforsker litt rundt omkring.

Overgang fra barnehagen til skole

Overgang fra barnehagen til skole kan for mange være vanskelig. Fra å være eldst i barnehagen blir de plutselig minst på skolen, det er nye barn og voksne og forholde seg til og det stilles andre krav til selvstendighet. Vi prøver så godt det lar seg gjøre å gjøre barna robuste nok til å mestre den hverdagen og det går stort sett bra. Det siste året i barnehagen forberedes de mot dette og vi har gode overgangsrutiner som er laget i samarbeid med skole.

August 2024

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15 Planl.dag	16 Planl.dag	17	18
19	20	21	22 Jan Gunnar 5 år	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Trafikksikker barnehage

Barnehagen ligger fint til ved Stemlandsveien og det er en del trafikk (bil, traktor, buss) rett utenfor inngangsporten. I perioder (når det er naturlig i forhold til årstid) vil vi bruke opplegg fra Trygg Trafikk som handler om Tarkus og vennene hans, samt Naffens trafikkboks.. Her møter vi både Tarkus og Naffen i ulike trafikksituasjoner og barna lærer viktigheten av å opptre korrekt i trafikken: Hjelm når vi sykler, bilbelte og bilstol når vi sitter i bil og refleks når vi går langs veien. Dette ønsker vi at foreldrene også følger opp – gode rollemodeller er viktig.

- Vi er veldig nøye på at portene til enhver tid er forsvarlig lukket. Foreldre oppfordres på foreldremøte og ved oppslag å være nøye med å lukke og låse porten skikkelig. Det har vært perioder der portene har vært åpne og det er ikke greit. Barn kan fort løpe ut og havne i farlige situasjoner. Dette er alles ansvar.
- Foreldre som kommer med bil parkerer på parkeringsplassen rett utenfor porten. Der er det ekstra viktig å skaffe seg god oversikt før en kjører, - det kan fort komme et barn springende ut på parkeringsplassen. Prøv å parkere på samme side som de andre og rygg bilen inn på plass.
- Biler skal også være avslått når det ikke sitter noen i den – tomgangskjøring er ikke greit.
- Når barnehagen er på tur utenfor gjerdet har vi egne instruksjoner; en voksen først og sist, med barna på rekke to og to. Alle skal ha refleksvester på seg når vi går langs trafikkert vei som Stemlandsveien.
- Vi diskuterer jevnlig på personalmøter om vi følger opp rutiner og regler. Vi har egne risikovurderinger som omhandler trafikksituasjonene.

Høst i barnehagen

Når barna er blitt trygge og godt kjente i barnehagen utforsker vi nærområdet mer og mer. Det vil bli fokus av å høste av naturen; bær, frukt, potet, gulrot og grønnsaker fra drivhus og grønnsakshage. Storklubben starter opp med sitt opplegg på torsdager og ridning kommer i gang i løpet av september..

Vi er mye ute, både på tur og utenfor i barnehagen. Det kan være mye vær, så det trengs godt med klær til alle typer vær.

Det blir slaktning i løpet av høsten. Vi er ikke med på avliving, men partering følger vi med på. Det blir mye god mat på oss utover vinteren, både fårrikål, lammelår, rull og ulikt grytekjøtt havner i fryseren.

I oktober har vi fokus på mangfold og barn fra andre land. Vi følger ett opplegg fra Forut og i år følger vi Biswas fra Nepal i hans hvedag. Vi avslutter med en kafè til inntekt for Forut.

September 2024

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10 Fotograf Oscar 3 år	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20 Arya 3 år	21	22
23/30	24	25 Foreldremøte	26	27	28	29

Mat og måltid i barnehagen

Barn gjennomfører omtrent 3000 måltider i barnehagen, og mat og måltidserfaringer fra tidlig barndom har ofte stor betydning for videre smaks- og spiseutvikling. I arbeidet rundt mat og måltid legger vi til rette for gode måltidsituasjoner og et sunt kosthold. Vi baserer oss på Helsedirektoratets kostråd og retningslinjer for mat og måltid i barnehagen.

For å sikre fullverdige måltider, bygges måltidet opp av tre matvaregrupper. Gruppe 1 består av grove kornprodukter, som for eksempel grovbrød, havregrøt eller fullkornspasta, eller poteter og liknende matvarer. Gruppe 2 består av grønnsaker, frukt og bær. Gruppe 3 inneholder belgfrukter, sjømat, ost, meieriprodukter, egg og kjøtt. Vi inkluderer alltid matvarer fra alle matvaregrupper i måltidet for å sikre et variert og fullverdig tilbud. Søt-pålegg som syltetøy og gomme serveres innimellom, men vi begrenser hyppigheten. Vi serverer varierte frukter og grønnsaker, og bestiller også sesongbaserte råvarer. Gjennom å tilby matvarer med ulike smaker og konsistenser øker vi barnas sjanse til å lære seg å like variert og sunn mat.

For å skape gode rammer rundt måltidet, tilberedes måltidet ferdig før vi setter oss til bordet. Dette gir både barn og ansatte mulighet til å bli sittende ved bordet gjennom hele måltidet, og roen kan senke seg. De ansatte spiser sammen med barna, og alle får servert samme mat. Under måltidet legges det til rette for prat og samspill, og vi retter oppmerksomhet mot maten vi spiser. Hvilke smaker kjenner vi, hvordan føles konsistensen, lager maten lyd, eller lukter den kanskje noe spesielt? Sansene brukes for å få en helhetlig opplevelse av maten, og vi blir kjent med ulike matvarers egenskaper. Vi oppfordrer hele tiden til å smake, men barnet bestemmer selv hva det putter i munnen. Ved å tilby samme matvare flere ganger (gjerne opp til 10-15 ganger) øker barnets mulighet for å bli glad i maten.

Oktober 2024

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	1 Jonathan 1 år	2	3	4 Benedicte 5 år	5	6
7 Ingvild 3 år	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17 Nikolas 1 år	18	19	20
21	22	23	24 Forut-kafè	25	26	27 Sommertid slutt
28	29	30 Storm 3 år	31			

Forebyggende atferd – vold og seksuelle overgrep mot barn

I Rammeplanen står følgende beskrevet: «Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan utsettes for vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages». (Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, 2017. Kap. 1).

I arbeidet med å forebygge seksuelle overgrep bruker vi undervisningsopplegget «Mitt valg» og Redd Barna sitt opplegg «Kroppen min eier jeg». Ett av de viktigste målene i dette arbeidet er å gi barna et språk, slik at de kan sette ord på det som er normalt-ikke normalt og hva som er ulovlig. Arbeidet med dette er synliggjort i barnehagens periodeplan. «Kroppen min er fin, og den er bare min». Vi bruker SNAKKE-plattformen, som et verktøy, for at de ansatte skal bli trygge på å samtale med barn om vanskelige tema, som vold og overgrep. Verktøyet SNAKKE er en nasjonal opplæringsplattform, som er utarbeidet av RVTS (Regionalt ressurscenter mot vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging).

Risikovurderinger/sikkerhet i barnehagen

Barnehagen skal være en trygg og sikker arena for både barn og ansatte i barnehagen. Vi gjør så godt vi kan for å ivareta sikkerheten i barnehagen og foreldre skal være trygge på å levere barna hos oss. Vi diskuterer rutiner og regler jevnlig på møter og har utarbeidet risikovurderinger der vi mener det er behov. Alle våre risikovurderinger og andre HMS-tiltak har vi på egen nettbasert side, PBL Mentor. Det er oversiktlig og alle ansatte har egen bruker der de går inn for å oppdatere seg og skrive avvik.

Vi har diskutert risiko på ulike arenaer og tar våre forhåndsregler for at det ikke skal forekomme alvorlige ulykker (trafikk, overgrep, turer, utstyr, uteområde, bål, fjøs etc). I hverdagen vurderer vi alle aktiviteter ut fra hva som er sikkert og forsvarlig. Vi har rutiner og sjekklister på det meste. Det kan så klart skje ulykker, men vi gjør vårt aller beste for å forhindre det. Det er ikke alt man kan forutse i hverdagen.

Lurer dere på hvordan vi håndterer ulike situasjoner, ta gjerne kontakt med oss for å høre.

Nasse Nøff gikk bort til Ole Brumm og la poten sin på poten til Brumm. Hva er det?
Spurte Ole Brumm. Ikke noe, svarte Nasse.
Ville bare si at jeg er her hvis du trenger meg.

November 2024

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
				1	2	3 Allehelgensdag
4	5	6	7	8	9	10 Farsdag
11	12 Meyer 2 år Sivert og Cornelius 4 år	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22 Planl.dag	23	24
25	26	27	28	29	30 Miriam 1 år	

Advent og jul i barnehagen

Hver dag i advent har vi felles samlingsstund i barnehagen. Vi forteller historie, synger sanger og vi trekker adventshjerter til barna. På hjertene står mange av barnas styrker. Dette er en tradisjon vi hatt i mange år. Vi legger vekt på å følge gårdstradisjoner med gommekoking, pepperkakepaking, syng av rull og vi spiser tradisjonelle julemiddager som ribbe og pinnekjøtt. Innimellom kan det hende fjøsnissen dukker opp og gjør nissestreker også, vi må derfor huske på å gi han en god porsjon nissegrøt når det nærmer seg jul. Vi er unntatt den kristne formålsparagrafen, men før jul snakker vi litt om hvorfor vi tradisjonelt feirer jul. Vi bruker også å besøke kirken til felles samling med Valnesfjord barnehage. Barnehagen holder stengt på jule- og nyttårsaftnen. De øvrige dagene holder vi åpent etter behov som er meldt til oss.

Det kan være ganske utfordrende for barn å forholde seg til adventstiden. Det bygges opp store forventninger frem mot jul og det gjør at en del barn blir urolige og usikre. Lenge før jul pyntes det i butikker, julemat kommer, julegaver pakkes og vi rundt snakker om alt det spennende som skal skje lenge før advent. Mange har rampenisser og store gavekalendere som venter hver morgen. I barnehagen har vi de siste årene måtte roe ned for å unngå alt stresset og vi har fokus på en mest mulig normal hverdag. Vi lager færre gaver og mindre pynt enn tidligere, rett og slett for at det blir for mye for mange. Dette kan være fint å tenke på hjemme også: ro ned og gjør hyggelige ting sammen, ikke stress og lag så høye forventninger til det som skal skje.

Desember 2024

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
						1 1. søndag i advent
2 Thina 5 år	3 Julefrokost	4 Henrik 3 år	5	6	7	8
9	10 Caroline 1 år	11	12	13 Lucia-feiring Henny 1 år	14	15
16	17	18 Nissefest	19 Emil 1 år	20	21	22
23/30 Åpent v/behov	24/31 Julaften/Nyttårsaftnen	25 1. Juledag	26 2. Juledag	27 Åpent v/behov	28	29 Bjarke 2 år

Helsefremmende barnehage

God helse er viktig for barns utvikling og evne til mestring. Fauske kommune er en folkehelsekommune og alle barnehagene jobber med å være helsefremmende. Det betyr at vi skal bidra til god helse, trivsel og gode holdninger for barn og ansatte. Her på Stemland har vi stort fokus på dette og jobber hele tiden for å bli bedre. Det handler om kosthold, fysisk aktivitet, hygiene og ikke minst omsorg, vennskap og trivsel. Barn i barnehagealder bygger skjelett og muskelmasser som skal vare livet ut. Det betyr at fysisk aktivitet er viktig.

Vi skal være i aktivitet i minimum 90 minutter hver dag og da helst med vektbærende aktivitet (det betyr at barnet står oppreist og bærer sin egen kropp). I tillegg skal de kjenne på pulsøkning minimum 2 ganger hver dag. Det er stor forskjell på en ettåring og en femåring, det stilles derfor ulike krav. Ettåringen har nok med å utforske verden på egenhånd, mens de større barna må aktiviseres og holdes i gang for å sikre nok aktivitet. Dette er beskrevet i progresjonsplan. Det betyr at voksne må være gode rollemodeller og sette i gang aktiviteter- få barna ut av desser og sandkasser. Riktig kosthold og nok søvn er viktig både her og hjemme for at kroppen skal fungere og ta til seg all læring som skjer. Nok søvn er nok variabelt, men barna trenger å ha ei god natt og nok hvile i barnehagen. Om barnet ikke sover på dagtid hjemme, kan det likevel være behov i barnehagen. Barna har lange dager og er ofte lengre i barnehagen enn de ansatte.

Vinter i barnehagen

På gården skjer det ikke så mye akkurat nå. Det er ei rolig tid der vi kan nyte fjøslivet og bare kose med dyrene i varme fjøs. I barnehagen holder vi på med en del inneaktiviteter som forming og brettspill. Vi er ute hver dag i all slags vær og da prøver vi oss på skigåing og snøforming. Er det snø så får vi fine skiløyper på jordene rundt barnehagen. Alle kan ha med egne ski. Vi markerer at sola kommer tilbake med en solfest 😊

Januar 2025

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
		1 Nyttårsdag	2 Planl.dag	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13 Solfest	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29 Henrik L 6 år	30	31		

Vennskap

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap. Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.

Vi har stort fokus på dette i hverdagen gjennom hele året og det gjenspeiler seg i våre verdier, men vi har ekstra fokus på det i forbindelse med oppstart, FN-dag i oktober, samenes nasjonaldag i februar og pride-markering i juni.

Februar 2025

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
					1	2
3	4	5	6	7	8	9 Morsdag
10	11	12 Oliver 5 år	13	14	15	16
17 Evelyn 4 år	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28		

Samarbeidspartnere

Foreldrene er vår viktigste samarbeidspartner. Foreldrene bestemmer over sine barn. Vi skal gjøre vårt beste for å imøtekomme de ønsker og behov foreldrene har. Hvert år gjennomfører vi en brukerundersøkelse. Den gir ett bilde på hvordan dere ser på jobben vi gjør. Det velges to foreldrekontakter fra hver avdeling. Den ene sitter i SU (barnehagens samarbeidsutvalg), og den andre er vara til SU. Disse velges på høstens foreldremøte.

Gårdens eiere er viktige samarbeidspartnere for oss. Vi ønsker å få muligheten til å delta på det meste som skjer på gården og med dyrene og samarbeidet med Kim og Marianne gjør det mulig.

Fauske Kommune – veileder og tilsynsfører.

Familiens hus – barna er knyttet opp mot helsestasjonen på Fauske. Vi kan søke råd der, og vi kan oppfordre foreldrene til å ta kontakt om det er noe man er usikre på.

PPT – vi kan søke råd hos PPT når vi er usikre på barnas utvikling på ulike områder. Det kan være anonymt råd, eller vi kan henvise barnet dit med tillatelse fra foreldrene.

Barnevernet – Vi kan kontakte barnevernet for å søke råd og vi kan henvise barn dit. Ved mistanke om vold og seksuelle overgrep vil melding gå direkte uten at foreldre får informasjon om det. Andre meldinger skal foreldrene informeres om i forkant. Vi har også opplysningsplikt til barnevernet.

Private Barnehagers Landsforbund.

Valnesfjord skole (evt andre skoler våre barn skal begynne på).

Valnesfjord barnehage

Vi har egne tverrfaglige team. Der innkaller vi PPT, Barnevern og helsestasjonen til teammøter. Der kan vi anonymt diskutere enkeltsaker eller pedagogiske opplegg, og vi kan søke råd og få veiledning fra ulike fagpersoner. Det er et lavterskeltilbud og ingen saker er for små eller store. Vi har god erfaring med disse møtene og opplever at de er veldig interessert i å hjelpe før det blir store saker ut av det. Det sendes ingen henvisning videre og saker blir avsluttet der om det ønskes, eller man går videre med neste steg. De kan også komme rundt for å observere. Også foreldre kan delta på slike møter. Disse møtene holdes ca 3-4 ganger i året.

Mars 2025

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
					1	2 Fastelavn
3	4	5	6	7	8	9
10	11 Barnehagedagen	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24/31	25 Tuva 2 år	26	27	28	29	30 Sommertid start

TIMS-Fauske = Tidlig Intervensjon - Målrettet Samhandling

TIMS - Fauske er Fauske kommunes samhandlingsmodell for tidlig innsats omkring barn. Modellen er et resultat av regjeringens satsing på barn fra 0-6 år av psykisk syke og rusmisbrukende foreldre 2007-2014. Hensikten med prosjektet var å finne gode modeller for helhetlig og systematisk oppfølging av barn i denne gruppen.

I Fauske kommune er det besluttet at samhandlingsmodellen skal gjelde for alle barn - uavhengig av utfordring og problematikk, og utover alderen 0-6 år. Hensikten med TIMS - modellen er å oppdage tidligere, forebygge, og evt. sette i verk tiltak. TIMS - Fauske er et samlebegrep for ulike elementer som inngår i en og samme modell.

Vår i barnehagen

På våren skjer det mye spennende på gården. Nye liv kommer til, både lam, kalver og kyllinger ser dagens lys. Vi følger prosessen så godt vi kan og oppsøker fjøset ofte.

Vi begynner å forberede grønnsakssesongen med å så diverse frø som skal ut i drivhus, blomsterbed og hage etter hvert. Poteter skal i jorda også når telen er borte.

Bokashien taes frem etter vinteren og jorda fra året før brukes til plantene våre. I barnehagen er dette hovedtema og vi snakker mye om naturens kretshjul og viktigheten av bærekraftig utvikling.

Vi er ute så mye som vi kan i denne perioden, det er stor stas når snøen er borte og vi kan ta ut andre leker igjen.

April 2025

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13 Palmesøndag
14 Åpent v/behov	15 Åpent v/behov	16 Stenger 12. Åpent v/behov	17 Skjærtorsdag	18 Langfredag	19 Påskeaften	20 1. påskedag
21 2. påskedag	22 Planl.dag	23 Frist sommer!	24	25	26	27
28 Amanda 3 år	29	30				

Barns og foreldres medvirkning

”Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.”

(Barnehageloven §3 Barns rett til medvirkning)

Vi er opptatt av barns rett til å delta, rett til å formidle seg og rett til å bli hørt. Vi er mange ulike individer i ei barnegruppe, og utfordringen er at alle; uansett kjønn, språk, alder og modning skal bli hørt og ikke minst sett. Ungene kan gi uttrykk for hvordan de vil ha det, både kroppslig og språklig. Dette innebærer at vi voksne må se og høre godt etter. Vi må kjenne barna godt, og kunne legge opp hverdagen slik de ønsker det uten at de har sagt det direkte. Personalet må være oppmerksomme på barnas signaler.

Vi har ganske detaljerte planer i barnehagen, men det er alltid rom for endringer om barn eller voksne har andre ideer og tanker. Vi ønsker å ta ting på sparket ut fra det vi ser barna ønsker og har behov for. Personalet har egne planer for å sikre oss at vi gjør det vi skal og som forventes av oss (i henhold til rammeplanen). Vi har også egen progresjonsplan. Vi må alltid tenke over hvem vi planlegger for. Er det barna eller er det vi voksne? Det er viktig at vi ser på barnets perspektiv! Har vi planer om maling en dag, så trenger vi ikke å gjøre det hvis vi ser at barna er opptatt av noe helt annet. Vi skal være fleksible og kreative nok til å snu på planer. Det krever mye av de voksne å jobbe slik, men det skal vi klare. Vi er opptatt av å skape trygge og selvstendige barn.

Det er veldig viktig at vi har god tid i hverdagen til å la barna få prøve seg selv. Stresse ned og la barna være delaktig i alle hverdagsaktivitetene. For å lære noe må man få lov til å prøve. Vi voksne må legge til rette og veilede uten å ta over for å spare tid. Det er viktig å tenke over vår rolle i alle hverdagsaktiviteter.

Selv om vi er opptatt av at barna skal få stor innflytelse, er det viktig å tenke på at barn ikke alltid ser konsekvensene av det de gjør. Vi voksne må sette grenser og lage trygge rammer. Det er ikke mulig å oppfylle alle ønsker og drømmer.

Barn er bare så kompetente som deres omgivelser tilbyr dem muligheten til å være.

Pianta,1999

Mai 2025

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
			1 Offentlig Høytidsdag	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13 Dugnad	14	15	16	17 Grunnlovsdag	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29 Kr.himmelfart Iben Sol 4 år	30	31	

Samisk i barnehagen

Samiske er en del av den norske kulturarven og det er viktig at vi inkluderer det inn i hverdagslivet til barnehagen. I Valnesfjord er det samiske ganske gjenkjennelig for mange. Samiske barn skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur uavhengig av hvor i landet de bor. Den samiske kulturen skal være en del av innholdet i barnehagen. Hovedsakelig markerer vi dette rundt den samiske nasjonaldagen i februar, men vi vil fremover ha mer fokus på dette gjennom hele året med sanger, eventyr og litt historie. Barnehagen skal legge til rette for at alle skal føle tilhørighet uavhengig av livvssyn, bakgrunn og kultur.

Sommer i barnehagen

Nå begynner det å spire og gro rundt oss. Det er ei hærilig tid og vi er masse ute for å følge med på alt det som skjer i naturen og på gården. Når lammene kommer ut er det så morsomt å se, de hopper og spretter og er superglade for å komme seg ut i sola og spise grønt gress.

Når gresset er kommet langt nok hærstjer vi i barnehagen. Høyet skal smådyrene våre spise utover vinteren. Hærstjing er en gammel tradisjon og det er morsomt å viderebringe det til barna. Det er tungt arbeid og vi feirer med slåttegrøt når høyet tas inn.

Storklubben har avslutningstur for å markere avslutningen på barnehagelivet.

Juni 2025

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
						1
2	3	4 Halvor 4 år	5 Avslutningstur Storklubb	6	7	8 1. pinsedag
9 2. pinsedag	10	11 Sommerfest	12	13	14	15
16	17	18	19	20 Lise 4 år	21	22
23 30 Iben 6 år	24	25	26	27	28	29

Evaluering, vurdering og dokumentasjon

I følge Rammeplanen skal barnehagen jevnlig vurdere vårt pedagogiske arbeid. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Planene vurderes og evalueres jevnlig i personalgruppa gjennom avdelingsmøter, pedagogmøter, og planleggingsdager. I årshjulet vårt har vi beskrevet for hver måned hva som skal tas opp og ha fokus på i ulike møter og i samlingsstund med barna. Dette er en sjekkliste gjennom HMS-systemet vårt.

Hver avdeling legger jevnlig ut bilder og tavlepost på KidPlan slik at foreldre kan få innblikk i avdelingens hverdag. Hvilket tema en jobber med og arbeidsmåter i arbeidet vil synliggjøres gjennom bruk av tekst og bilder i periodeplaner som sendes ut månedlig. Dette vil gi foreldrene innblikk i hverdagsøyeblikkene til barna.

Barna har egne permer på avdelingene som vi limer inn bilder og barna setter inn malerier og tegninger de har laget i hele barnehagetiden.

Vi vil nå benytte oss av observasjonsskjemaet «Alle Med» i forbindelse med foreldresamtaler fremover. Dette observasjonsskjemaet omhandler språk og sosial kompetanse. Observasjonene gir ett godt bilde av barnet og er en hjelp for personalet om noen trenger litt ekstra støtte på enkelte områder og det gir ett godt grunnlag for samtale i foreldresamtaler. Om det blir behov vil vi benytte oss av andre observasjonsskjemaer som f.eks TRAS (omhandler kun språk). Dere må godta dette ved å signere på tillatelsene på KidPlan. Fremover vil vi informere om observasjonsmetoder på oppstartsamtaler.

Hver høst/vinter inviteres foreldre til å delta på brukerundersøkelse. Svarene her gir en liten pekepinn på om foreldrene er fornøyde eller om det er områder vi trenger å ha ekstra fokus på. På foreldremøte i etterkant lages det spørsmål rundt disse temaene og foreldrene får diskutert sammen.

Juli 2025

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	1	2	3	4	5	6
7 Thale 2 år	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			